DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 2 juni 2005 *

I mål C-174/04,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 13 april 2004,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av E. Traversa och C. Loggi, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Italien, företrädd av I. M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili, avvocato dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

motpart,

* Rättegångsspråk: italienska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna K. Lenaerts, N. Colneric, K. Schiemann och E. Juhász,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av det skriftliga förfarandet,

efter att ha hört generaladvokatens förslag till avgörande den 3 mars 2005,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att lagdekret (decreto-legge) nr 192 av den 25 maj 2001 (GURI nr 120 av den 25 maj 2001, s. 4), i dess lydelse enligt lag nr 301 om brådskande åtgärder för att säkerställa avreglerings- och privatiseringsprocesserna inom vissa delar av den

offentliga tjänstesektorn (legge nr 301, recante disposizioni urgenti per salvaguardare i processi di liberalizzazione e privatizzazione di specifici settori dei servizi pubblici) av den 20 juli 2001 (GURI nr 170 av den 24 juli 2001, s. 4) (nedan kallat lagdekret nr 192/2001) är oförenligt med artikel 56 EG, i den del det i detta föreskrivs att rösträtten automatiskt upphör för den del av aktieinnehavet som överskrider 2 procent av bolagskapitalet i företag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

2 Artikel 56.1 EG har följande lydelse:

"Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel skall alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna."

3 Bilaga 1 till rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget (EGT L 178, s. 5; svensk specialutgåva, område 10, volym 1, s. 44) innehåller en nomenklatur för kapitalrörelser som avses i artikel 1 i direktivet

(nedan kallad nomenklaturen i bilaga 1 till direktiv 88/361). I bilagan räknas bland annat följande kapitalrörelser upp:

"I. Direkta investeringar ...

1) Etablering och utvidgning av filialer eller nya företag som uteslutande ägs av den som tillhandahåller kapitalet, samt fullständiga förvärv av befintliga företag.

2) Förvärv av del i nya eller befintliga företag i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga ekonomiska relationer.

..."

4 Av förklaringarna i slutet av bilaga 1 till direktiv 88/361 framgår att med direkta investeringar skall förstås följande:

"Investeringar av alla slag som görs av fysiska personer eller av handels- eller industriföretag eller finansiella företag och som har till syfte att upprätta varaktiga och direkta relationer mellan den person som tillhandahåller kapitalet och den

företagare eller det företag som får tillgång till kapitalet för sin ekonomiska verksamhet. Detta begrepp skall således förstås i vidaste bemärkelse.

...

I fråga om de företag som nämns under I–2 i nomenklaturen och som är aktiebolag föreligger delägande genom direkt investering, då den aktiepost som innehas av en fysisk person, något annat företag eller någon annan aktieägare gör det möjligt för innehavaren att, i enlighet med nationell lagstiftning om aktiebolag eller på annan grund, effektivt medverka i ledningen eller kontrollen av bolaget.

..."

5 Nomenklaturen i bilaga 1 till direktiv 88/361 omfattar även följande kapitalrörelser:

"III. Aktiviteter med värdepapper som normalt omsätts på kapitalmarknaden ...

...

A. Transaktioner med värdepapper på kapitalmarknaden

1) Utlänningars förvärv av inhemska värdepapper som omsätts på en fondbörs ...

...

3) Utlänningars förvärv av inhemska värdepapper som inte omsätts på en fondbörs ...

..."

De nationella bestämmelserna

6 Artikel 1 första och andra punkterna i lagdekret nr 192/2001 har följande lydelse:

"Till dess det inom Europeiska unionen har inrättats en marknad som är fullständigt öppen för konkurrens inom sektorerna för el och gas skall, vad beträffar tilldelning eller överlåtelse av tillstånd eller koncessioner i den mening som avses i lagstiftningsdekret nr 79 av den 16 mars 1999 om elenergi och nr 164 av den 23 maj 2000 om den nationella marknaden för naturgas, i syfte att säkerställa de

pågående avreglerings- och privatiseringsprocesserna inom dessa sektorer, de i andra punkten angivna förutsättningarna gälla med avseende på juridiska personer vilka direkt eller indirekt kontrolleras av en stat eller ett annat offentligt organ, har en dominerande ställning på sin nationella marknad och inte är noterade på någon reglerad finansmarknad och vilka direkt eller indirekt eller genom tredje man, även i det fall det sker på grundval av ett tidsbegränsat eller uppskjutet offentligt anbud, förvärvar mer än 2 procent av bolagskapitalet i företag, vilka direkt eller genom av dessa kontrollerade eller närstående företag utövar verksamhet inom de nämnda sektorerna. Den maximala gränsen på 2 procent gäller för den juridiska personen i sig och för den koncern den tillhör, det vill säga för den juridiska person som utövar kontrollen, även om den inte har formen av ett bolag, för de kontrollerade bolagen och de gemensamt kontrollerade bolagen samt för de närstående bolagen. Denna gräns gäller även de juridiska personer, vilka direkt eller indirekt, även genom kontrollerade eller närstående bolag, förvaltningsbolag eller mellanhänder, utgör parter, även om tredje män deltar, i ett avtal om utövande av rösträtt eller i aktieägaravtal.

Om den gräns som anges i första punkten överskrids upphör den rösträtt som är knuten till de andelar som överstiger gränsen automatiskt att gälla i samband med att tillstånd eller koncessioner beviljas eller överlåts enligt första punkten och rösterna beaktas inte längre vid avgörande av huruvida stämman är beslutsför. Inte heller rätten att förvärva eller rätten till tidsbegränsad eller uppskjuten teckning kan längre utövas."

Det administrativa förfarandet

7 I en skrivelse av den 23 oktober 2002 underrättade kommissionen Italiens regering om att den ansåg att lagdekret nr 192/2001, till den del det för företag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna i detta föreskrivs att rösträtten upphör att gälla för den del av aktieinnehavet som överskrider 2 procent, när dessa andelar

förvärvas av statliga företag, stred mot bestämmelserna i fördraget angående fri rörlighet för kapital. Den anmodade därför denna regering att yttra sig inom två månader.

8 Den italienska regeringen svarade att även om lagdekret nr 192/2001 begränsar den fria rörligheten för kapital, så finns det inget annat sätt att skydda den italienska marknaden från sådana typer av investeringar som inte uppfyller kraven på fri konkurrens.

9 Kommissionen, som ansåg att detta uttalande inte motiverade en sådan lagstiftning, riktade den 11 juli 2003 ett motiverat yttrande till Republiken Italien och uppmanade denna stat att följa det motiverade yttrandet inom två månader.

10 Eftersom den italienska regeringen inte besvarade det motiverade yttrandet väckte kommissionen förevarande talan vid domstolen.

Talan

Parternas argument

11 Kommissionen har, med hänvisning till domstolens domar av den 4 juni 2002 i mål C-367/98, kommissionen mot Portugal (REG 2002, s. I-4731), i mål C-483/99,

kommissionen mot Frankrike (REG 2002, s. I-4781), i mål C-503/99, kommissionen mot Belgien (REG 2002, s. I-4809), av den 13 maj 2003 i mål C-463/00, kommissionen mot Spanien (REG 2003, s. I-4581), och i mål C-98/01, kommissionen mot Förenade kungariket (REG 2003, s. I-4641), gjort gällande att det genom lagdekret nr 192/2001 har införts en särskild och restriktiv behandling av de investeringar som görs av en viss kategori av investerare och att lagdekretet således hindrar den fria rörligheten av kapital inom gemenskapen. Varje statligt ägt företag som skulle kunna vara intresserat av att förvärva andelar i de bolag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna blir på grund av denna lagstiftning avskräckt från detta, eftersom företaget inte skulle ha möjlighet att på ett effektivt sätt medverka i de beslut som fattas i dessa bolag och påverka ledningen av dem.

12 Artikel 56 EG skiljer inte mellan diskriminerande och icke diskriminerande åtgärder och inte heller mellan statliga och privata företag. Begreppet kapitalrörelser definieras inte i denna artikel, men enligt nomenklaturen i bilaga 1 till direktiv 88/361 omfattas den gränsöverskridande direkta investeringen av detta begrepp. Den kännetecknas särskilt av möjligheten att på ett effektivt sätt medverka i ledningen och kontrollen av ett bolag. Förvärvet av andelar och ett fullt utövande av den rösträtt som hör till nämnda andelar omfattas således av begreppet kapitalrörelser.

13 Italiens regering har yrkat att talan skall ogillas.

14 Lagdekret nr 192/2001 medför enligt den italienska regeringen inte någon diskriminerande behandling. Det gäller för förvärv som görs av nationella statliga företag på samma sätt som för förvärv som görs av statliga företag från andra medlemsstater.

15 En begränsning av rösträtten påverkar inte heller i alla fall den fria rörligheten för kapital. Den italienska regeringen har som exempel åberopat artiklarna 85–97 i

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/34/EG av den 28 maj 2001 om upptagande av värdepapper till officiell notering och om uppgifter som skall offentliggöras beträffande sådana värdepapper (EGT L 184, s. 1) och artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EGT L 145, s. 1), genom vilka artikel 56 EG genomförts. Dessa bestämmelser, som även de ger möjlighet att begränsa rösträtten i syfte att förhindra att en ren kapitalinvestering förvandlas till en effektiv möjlighet att kontrollera och styra ett bolag, är inte i sig oförenliga med principen om fri rörlighet för kapital.

16 Lagdekret nr 192/2001 är, enligt den italienska regeringen, förenligt med den fria rörligheten för kapital, främst för att det syftar till att uppnå de gemenskapsrättsliga mål som uttryckts i kommissionens meddelande av den 13 mars 2001 med rubriken Fullbordande av den inre marknaden för energi, (KOM (2001) 125 slutlig), särskilt målet att begränsa den konkurrenshämmande påverkan som statliga företag i monopolställning kan utöva på el- och gasmarknaderna om de får kontroll över företag som bedriver verksamhet inom dessa sektorer.

17 Det är riktigt att medlemsstaternas marknader inom el- och gassektorerna har öppnats i allt högre grad under de senaste åren, till följd av gemenskapsrättslig lagstiftning, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EGT L 27, 1997, s. 20) och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas (EGT L 204, s. 1).

18 Införlivandet av dessa direktiv i medlemsstaternas interna rättsordningar har emellertid medfört att de olika nationella marknaderna har öppnats i olika hög grad.

Vissa medlemsstater har valt att öppna sin marknad i högre grad än vad som krävdes enligt direktiven, andra har inskränkt sig till att öppna sin marknad endast i den mån det krävdes av direktiven. De rättsakter som antagits på gemenskapsnivå för att rätta till denna obalans har emellertid visat sig vara otillräckliga. Det åligger därför inte endast gemenskapsinstitutionerna, utan även medlemsstaterna att bekämpa den brist på symmetri som förekommer i konkurrensstrukturen på marknaden i fråga, och de snedvridningar av konkurrensen som eventuella missbruk kan leda till.

19 Lagdekret nr 192/2001 var således det enda sättet att förhindra att den italienska marknaden blev föremål för konkurrenshämmande spekulationsattacker av statliga enheter som bedriver verksamhet inom samma sektor i andra medlemsstater och är gynnade av sin nationella lagstiftning.

20 Problemet i förevarande fall skiljer sig från den fråga som var aktuell i de mål som gav upphov till domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot Portugal, kommissionen mot Frankrike, kommissionen mot Belgien, kommissionen mot Spanien och kommissionen mot Förenade kungariket. I dessa mål syftade de ifrågasatta nationella åtgärderna till att upprätthålla statens inflytande och förhindra avreglering. Lagdekret nr 192/2001 syftar däremot, eftersom det endast riktar sig till statliga företag, till att förhindra statligt inflytande. De kriterier som uppställdes i de ovannämnda domarna kan följaktligen inte överföras till detta mål.

21 Lagdekret nr 192/2001 är dessutom av tillfällig karaktär. Det skall endast tillämpas till dess en fullt avreglerad inre marknad har skapats inom el- och gassektorerna.

22 Lagdekretet är slutligen, genom att det endast avser statliga företag som har en dominerande ställning på sin nationella marknad, begränsat till vad som är strikt nödvändigt och proportionerligt.

23 Enligt kommissionen saknar alla dessa argument betydelse.

24 Medlemsstaterna kan inte inkräkta på gemenskapens behörighet på området. Det ankommer inte på de nationella regeringarna, utan på kommissionen i egenskap av fördragets väktare, att se till att relevanta gemenskapsrättsliga bestämmelser tillämpas på rätt sätt och att vidta åtgärder mot eventuella överträdelser av bestämmelserna om fri konkurrens. Ensidiga åtgärder som vidtas av vissa medlemsstater under förevändning att förhindra snedvridning på sina egna marknader, leder i stället till sådana snedvridningar på hela gemenskapsmarknaden, vilket inte kan accepteras. De aktuella nationella åtgärderna har en klar skyddskaraktär.

25 Man kan för övrigt inte påstå att den gemenskapsrättsliga lagstiftningen är bristfällig. Denna lagstiftning har dessutom nyligen stärkts genom flera rättsakter, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG (EGT L 176, s. 37) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG (EGT L 176, s. 57).

Domstolens bedömning

26 Domstolen erinrar inledningsvis om att artikel 56.1 EG inför fri rörlighet för kapital mellan medlemsstater och mellan medlemsstater och tredje land. I artikeln föreskrivs att alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land, inom ramen för bestämmelserna i fördragets kapitel med rubriken Kapital och betalningar, skall vara förbjudna.

27 Fördraget innehåller inte någon definition av begreppen kapitalrörelser respektive betalningar. Det är emellertid utrett att direktiv 88/361 tillsammans med den till direktivet bilagda nomenklaturen är vägledande när det gäller att definiera begreppet kapitalrörelser (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Förenade kungariket, punkt 39, och dom av den 16 mars 1999 i mål C-222/97, Trummer och Mayer, REG 1999, s. I-1661, punkterna 20 och 21).

28 Enligt punkterna I och III i nomenklaturen i bilaga 1 till direktiv 88/361 och förklaringarna i bilagan utgör direkta investeringar i form av förvärv av företag genom köp av aktier samt förvärv av värdepapper på kapitalmarknaden kapitalrörelser i den mening som avses i artikel 56 EG. Enligt nämnda förklaringar utmärks direkta investeringar av en möjlighet att på effektivt sätt medverka i ledningen eller kontrollen av ett bolag.

29 Mot bakgrund av dessa överväganden skall domstolen pröva huruvida lagdekret nr 192/2001, i vilket det föreskrivs att rösträtten automatiskt upphör för den del av aktieinnehavet som överskrider 2 procent av bolagskapitalet i företag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna, när dessa andelar förvärvas av statliga

företag som inte är börsnoterade på reglerade finansiella marknader och som har en dominerande ställning, begränsar kapitalrörelserna mellan medlemsstaterna.

30 Det skall i detta avseende påpekas att indragningen av rösträtten, som föreskrivs i nämnda lagdekret, hindrar att den kategori statliga företag som avses kan medverka på ett effektivt sätt i ledningen och kontrollen av italienska företag som bedriver verksamhet på marknaderna för el och gas. Eftersom syftet med lagdekret nr 192/2001 är att "förhindra konkurrenshämmande attacker av statliga företag som bedriver verksamhet inom samma sektor i andra medlemsstater", har den till verkan att avskräcka i synnerhet statliga företag som är etablerade i andra medlemsstater från att förvärva aktier i italienska företag verksamma inom energisektorn.

31 Av det ovanstående följer att en sådan indragning av rösträtten som föreskrivs i lagdekret nr 192/2001 medför en begränsning av den fria rörligheten för kapital som, i princip, är förbjuden enligt artikel 56 EG.

32 Det förhållandet att den aktuella lagstiftningen endast riktar sig till statliga företag som har en dominerande ställning på sin nationella marknad medför ingen annan bedömning. I bestämmelserna i fördraget angående fri rörlighet för kapital görs nämligen ingen skillnad mellan privata företag och statliga företag eller mellan företag som har en dominerande ställning och företag som inte har en sådan ställning.

33 Den italienska regeringen kan för övrigt inte påstå att det förhållandet att bestämmelserna i direktiv 2004/39, i vilka det föreskrivs att rösträtten för vissa

aktier under vissa förutsättningar skall begränsas, är förenliga med bestämmelserna i fördraget angående fri rörlighet för kapital, innebär att detta även skall gälla lagdekret nr 192/2001. Detta direktiv, vilket har antagits inom ramen för etableringsfriheten och inte, såsom den italienska regeringen har påstått, inom ramen för artikel 56 EG, ingår i ett annat och mycket speciellt sammanhang, nämligen upptagande av värdepapper till officiell notering. Begränsningar i rösträtten föreskrivs där endast i form av sanktioner när rättsliga bestämmelser har åsidosatts. Dessa begränsningar är således inte, i motsats till lagdekret nr 192/2001, ägnade att avskräcka företag från andra medlemsstater från att investera i vissa nationella företag. Dessutom föreskrivs i artiklarna 85–97 i direktiv 2001/34 endast skyldigheter vad gäller information vid förvärv eller avyttring av ett större innehav i ett börsnoterat bolag samt en skyldighet för medlemsstaterna att föreskriva lämpliga påföljder för det fall dessa skyldigheter inte följs. De rättsakter medlemsstaterna har antagit i detta avseende saknar betydelse i detta mål.

34 Domstolen skall vidare pröva huruvida denna begränsning av den fria rörligheten för kapital kan motiveras med hänsyn till bestämmelserna i fördraget.

35 Det skall i detta avseende erinras om att den fria rörligheten för kapital, som är en grundläggande princip i fördraget, endast kan inskränkas genom en nationell regel som motiveras av hänsyn som avses i artikel 58.1 EG eller av tvingande hänsyn till allmänintresset. För att vara motiverad skall den nationella regeln dessutom vara ägnad att säkerställa att det eftersträvade målet uppnås, och den skall, för att överensstämma med proportionalitetsprincipen, inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Belgien, punkt 45, och dom av den 7 september 2004 i mål C-319/02, Manninen, REG 2004, s. I-7498, punkt 29).

36 Den italienska regeringen har gjort gällande att energimarknaderna i Italien i samband med avregleringen och privatiseringen har öppnats för konkurrens. Lagdekret nr 192/2001 har till syfte att garantera sunda och rättvisa konkurrensvillkor på dessa marknader. Lagdekretet skall förhindra att den italienska marknaden, i avvaktan på en effektiv avreglering av energisektorn i Europa, blir föremål för konkurrenshämmande attacker av statliga företag som bedriver verksamhet inom samma sektor i andra medlemsstater och är gynnade av en nationell lagstiftning med hjälp av vilken de kunnat bibehålla en privilegierad ställning. Om sådana statliga företag tar kontrollen över företag som bedriver verksamhet på de italienska el- och gasmarknaderna kan detta omintetgöra de italienska myndigheternas ansträngningar att öppna energisektorn för konkurrens.

37 Såsom domstolen redan har slagit fast utgör intresset att stärka konkurrensstrukturen på den aktuella marknaden inte något generellt godtagbart skäl för att inskränka den fria rörligheten för kapital (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Portugal, punkt 52).

38 I vilket fall som helst är bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT L 24, s. 1) tillämpliga. Den ifrågasatta nationella lagstiftningen är som tidigare nämnts endast tillämplig på statliga företag som redan har en dominerande ställning på sin nationella marknad. I enlighet med artikel 2.3 i förordning nr 139/2004 förbjuder kommissionen emellertid koncentrationer med en gemenskapsdimension som påtagligt skulle hämma den effektiva konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av den, "i synnerhet till följd av att en [redan] dominerande ställning ... förstärks".

39 Den italienska regeringen har även åberopat behovet av att säkerställa energiförsörjningen i Italien.

40 Även om behovet av att säkerställa energiförsörjningen under vissa förutsättningar kan motivera inskränkningar i de grundläggande friheterna enligt fördraget (se dom av den 10 juli 1984 i mål 72/83, Campus Oil m.fl., REG 1984, s. 2727, punkterna 34 och 35, svensk specialutgåva, volym 7, s. 633, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Belgien, punkt 46), har den italienska regeringen inte styrkt på vilket sätt en begränsning av rösträtten som endast gäller en viss kategori statliga företag är nödvändig för att uppnå ändamålet i fråga. Den har i synnerhet inte lämnat någon förklaring till varför det skulle vara nödvändigt att aktierna i företag som bedriver verksamhet inom energisektorn i Italien innehas av privata aktieägare eller av statliga aktieägare som är börsnoterade på reglerade finansiella marknader, för att de berörda företagen skall kunna garantera en tillräcklig och oavbruten försörjning av el och gas på den italienska marknaden.

41 Härav följer att den italienska regeringen inte har styrkt att lagdekret nr 192/2001 fordras för ett säkerställande av energiförsörjningen i landet.

42 Domstolen finner därför att Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 56 EG, genom att bibehålla lagdekret nr 192/2001, i vilket det föreskrivs att rösträtten automatiskt upphör för den del av ett aktieinnehav som överskrider 2 procent av bolagskapitalet i företag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna, när dessa andelar förvärvas av statliga företag som inte är börsnoterade på reglerade finansiella marknader och som har en dominerande ställning på sin nationella marknad.

Rättegångskostnader

43 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Italien har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

1) **Republiken Italien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 56 EG, genom att bibehålla lagdekret (decreto-legge) nr 192 av den 25 maj 2001, i dess lydelse enligt lag nr 301 om brådskande åtgärder för att säkerställa avreglerings- och privatiseringsprocesserna inom vissa delar av den offentliga tjänstesektorn (legge nr 301, recante disposizioni urgenti per salvaguardare i processi di liberalizzazione e privatizzazione di specifici settori dei servizi pubblici) av den 20 juli 2001, i vilket det föreskrivs att rösträtten automatiskt upphör för den del av ett aktieinnehav som överskrider 2 procent av bolagskapitalet i företag som bedriver verksamhet inom el- och gassektorerna, när dessa andelar förvärvas av statliga företag som inte är börsnoterade på reglerade finansiella marknader och som har en dominerande ställning på sin nationella marknad.**

2) **Republiken Italien skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter